

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060104

DOM
2018-10-31
Stockholm

Mål nr
M 6684-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-06-21 i mål nr M 3790-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

M P

Ombud: Advokat K H

Motpart

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

SAKEN

Föreläggande om att vidta återställande åtgärder inom strandskyddsområde på fastigheten X i Kristianstads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ändrar Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 31 mars 2017 i ärende nr 515-34842-2016 endast på så sätt att åtgärderna ska vara genomförda inom nio månader från dagen för denna dom. Länsstyrelsen ska meddelas när åtgärderna är genomförda, dock senast fyra månader efter det att återställande har skett.

Dok.Id 1442456

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M P har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom på så sätt att tiden när åtgärderna ska vara genomförda bestäms till senast nio månader från det att avgörandet vunnit laga kraft och att tiden när länsstyrelsen ska meddelas bestäms till senast fyra månader efter det att återställande har skett.

Länsstyrelsen i Skåne län har medgett ändring av beslutet i enlighet med **M Ps** yrkande.

UTVECKLING AV TALAN I MARK-MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M P har anfört följande: Mark- och miljödomstolen har avslagit hans överklagande utan att ändra länsstyrelsens beslut vad gäller tidpunkten när åtgärderna ska vara genomförda. I länsstyrelsens beslut anges att åtgärder ska vara genomförda inom 3 månader från det att han har tagit del av beslutet. Han delgavs beslutet i april 2017. Den senaste tidpunkten för honom att följa föreläggandet var därmed i juli 2017. Han har ingen möjlighet att följa föreläggandet eftersom tidpunkten när återställande skulle ha skett redan hade passerat då mark- och miljödomstolen meddelade sin dom.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner att länsstyrelsens beslut ska ändras i enlighet med **M Ps** yrkande.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Johan Svensson och Ulf Wickström, referent, samt tf. hovrättsassessorn Kristina Dreijer.

Föredragande har varit Linnea Haglund.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-06-21
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3790-17

PARTER

Klagande
M P

Ombud: Advokat K H

Motpart

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Skåne läns beslut 2017-03-31 i ärende nr 515-34842-2016, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande om att vidta återställande åtgärder inom strandskydd på fastigheten X Kristianstads kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 432191

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-253 46	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) förelade i beslut den 2 oktober 2014 (dnr 515-20457-2012) M P att vid äventyr av vite om 100 000 kr avlägsna nedan angivna anläggning på fastigheten X i Kristianstads kommun.

- Brygganläggning bestående av bryggor (fasta och flytbryggor), trädäck, bod, plank, hissanordning för båt samt skärmtak.

M P överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen som i domen den 29 september 2015 i mål M 4374-14 avslog överklagandet. Enligt föreläggandet skulle åtgärderna vara genomförda inom 10 månader från laga kraft, d.v.s. den 18 november 2016.

Efter att länsstyrelsen vid tillsynsbesök den 6 december 2016 konstaterat att rättelse skett men att det kvarstod brister förelades M P i beslut den 31 mars 2017 (dnr 515-34842-2016) att vid äventyr av vite om 20 000 kr senast inom 3 månader från delfående av beslutet avlägsna kvarvarande delar av brygganläggningen som ursprungligen bestod av bryggor (fasta och flytbryggor), trädäck, plank, hissanordningar för båt och skärmtak. Samtliga delar, på land och vatten, ska tas bort. Åtgärderna ska vara utförda senast 3 månader från delgivning av beslutet. Länsstyrelsen ska meddelas när åtgärderna är vidtagna, dock senast 4 månader efter delfående av beslutet.

M P har överklagat länsstyrelsens beslut från den 31 mars 2017 till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

M P har yrkat – såsom det får förstås – att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut. Som grund för yrkandet har i huvudsak följande anförts.

Det som länsstyrelsen omtalar som ”spont och balkar” ingår inte i brygganläggningen utan är en självständig stabiliseringsåtgärd som anlades för mer än 20 år sedan. Syftet var att ta höjd för effekterna av den vattenreglering som sker av Ivösjön. Detta behov föreligger alltså. Nämnda spont och balkar står inte i strid med det av länsstyrelsen åberopade syftet med strandskyddsbestämmelserna, d.v.s. allmänhetens rätt till området. Det beror på att sponten och balkarna inte har ett sådant utseende eller medför någon annan påverkan så att de verkar avhållande för en förbipasserande allmänhet eller förhindrar allmänhetens faktiska möjlighet att använda strandområdet och intilliggande vattenområde. Härtill kommer att sponten och balkarna syns endast till viss del under mycket begränsade delar av året och då av skäl som han inte råder över, d.v.s. regleringen av Ivösjön.

Han har tagit bort brygganläggningen i enlighet med länsstyrelsens föreläggande den 2 oktober 2014 och det har drabbat honom mycket hårt. Han saknar nu möjlighet att använda brygga och båt, vilket menligt påverkar hans nyttjande av fastigheten. Rivnings- och återställandekostnaderna uppgår till cirka 200 000 kr jämte moms. Av redovisning och nytagna foton framgår att strandområdet nu är helt rensat från privatiserande intryck. Ytterligare åtgärder, d.v.s. de åtgärder som föreläggandet omfattar, erfordras inte för att allmänheten ska kunna tycka sig ha rätt att beträda strandområdet. Den nya lilla fönsterlösa bod som uppförts har sådant utseende att det tydliggjorts att det är en bod för annat än boende/fritidsboende/strandboende. Kristianstads kommun har meddelat strandskyddsdispens för den. Inom ramen för länsstyrelsens överprövning av den dispensen har han skickat in sakkunnigintyg till styrkande av behovet av bodens storlek för dess funktion, d.v.s. för att skydda vattenpumpenordningen som tar sjövattnet upp till boningshuset.

Redovisning

Han har efterkommit länsstyrelsens föreläggande den 2 oktober 2014 om att ta bort brygganläggningen bestående av bryggor (fast och flytbryggor), trädäck, bod, plank, hissanordning för båt samt skärmtak. Han har den 17 oktober 2016 och den 17 februari 2017 ingett foton som utvisar det.

Länsstyrelsen anger i sitt föreläggande påstådda brister och omnämner därvid ”bland annat spont och balkar” som länsstyrelsen anser måste avlägsnas. Nämda ”spont och balkar” utgör som sagt inte del av brygganläggningen. De utgör en självständig del i syfte att stabilisera marken för att ras inte ska uppkomma och för att markområdet inte ska sköljas bort. Sponten och balkarna finns på platsen sedan drygt 20 år och ersatte då stenar som då utgjorde motsvarande stöd/stabiliserande åtgärd. Balkarna utgör s.k. I-balkar och har genom vattentryck förts ned i botten vid markområdet. Cirka 2 meter av respektive balk står under botten. Innanför balkarna ligger horisontellt liggande träbrädor. Sammantaget stabiliserar således denna anordning marken invid strandnivån.

Sponten och balkarna anlades långt innan tillkomsten av aktuellt Natura 2000-område och kan redan av det skälet inte strida mot Natura 2000-reglerna. Befintlig spont och befintliga balkar skadar i sig inga djur- och naturintressen och inte heller aktuella Natura 2000-intressen.

Länsstyrelsen synes göra gällande att befintlig spont och befintliga balkar står i strid med det ena av strandskyddets syften, d.v.s. allmänhetens rätt till området. Det är inte korrekt. Det beror för det första på att sponten och balkarna inte ger något privatiserande intryck. De är inte av den karaktären, vare sig estetiskt eller i praktiken – att de i sig skulle hindra eller försvåra för allmänheten att beträda området. Det framgår av de foton som länsstyrelsen tog vid platsbesöket den 6 december 2016. Allmänheten kan omöjligen känna sig förhindrad av att gå på platsen eller passera med båt förbi platsen av dessa stabiliseringsåtgärder; förekomsten av längsgående träbrädor som hålls fast/uppe av järnbalkar på en kortare sträcka av fastighetens totala strandlinjesträcka om cirka 200 meter ger inte för allmänheten något avhållande intryck. För det andra syns sponten och balkarna vid endast mycket begränsade tidpunkter. Vad som då syns är cirka 1-30 cm av höjden på de horisontellt liggande träbrädorna jämte cirka 1-30 cm av den övre delen av balken.

Han har varit i kontakt med miljöingenjören Hans Lindström vid stora Enso Paper AB, vilket bolag sköter regleringen av Ivosjön i enlighet med gällande miljötillstånd i syfte att tillgodogöra sig ytvatten för papperstillverkning. Nivåuppgifter under perioden 2015-2016 har därvid erhållits. Av dessa uppgifter och i ljuset av nivåförhållandena den 6 december 2016 kan i huvudsak utläsas följande. Spontens övre kant ligger på nivån +5,80. Den översta spontbrädans nedre kant ligger på nivån +5,70. Ingen del av sponten eller balkarna är således synliga vid nivån +5,80 eller högre.

- År 2005 var nivån lägre än +5,80 under några veckor i augusti samt under september-december.
- År 2006 var nivån lägre än +5,80 under några veckor i augusti-oktober.
- År 2005 var nivån lägre än +5,80 under några veckor i augusti samt under september-december.
- År 2007 var nivån knappt lägre än +5,80 några enstaka veckor oktober-november.
- År 2008 var nivån lägre än +5,80 juli-november.
- År 2009 var nivån lägre än +5,80 under juli-december.
- År 2010 var nivån lägre än +5,80 augusti-november.
- År 2011 var nivån knappt under +5,80 juli-september och november-december.
- År 2012 var nivån lägre än +5,80 under juli-november.
- År 2013 var nivån lägre än +5,80 under juni-december.
- År 2014 var nivån lägre än +5,80 under januari samt augusti-november.
- År 2015 var nivån lägre än +5,80 under september-december.
- År 2016 var nivån lägre än +5,80 under juli-december.

Som framgår är sponten och balkarna synliga för omgivningen endast under mycket korta tidsperioder, liksom beror nivåändringarna på den reglering av Ivösjön som ovan nämnda bolag har rätt till. Sådan reglering sker juni-oktober varje år och ligger således helt utanför hans kontroll.

Han har gett in foton utvisande aktuellt område den 17 oktober 2016 (nivån +5,45) och den 17 februari 2017 (nivån högre än +5,80, vilket framgår genom att den översta spontbrädan är täckt med vatten). Han inger ytterligare foton som är tagna den 21 april, den 12 maj respektive den 31 maj i år. Som synes är vattennivån mycket hög och högre än i februari. Det bedöms att vattennivån i slutet av april – slutet av maj horisontalt sett ligger knappt en meter högre upp på land än i februari. Inte någon del av sponten eller balkarna är synliga.

Borttagande av framför allt balkarna är mycket komplicerat och riskerar att skada djur- och naturintressen. Eftersom det är s.k. I-balkar som med cirka 2 meter av sin längd är belägna under bottennivån måste de avlägsnas genom att man använder större maskiner för att dra upp dessa balkar. Med tanke på att sådana maskiner endast kan fraktas till strandområdet vattenvägen, med hänsyn till att strandområdet är beläget nedanför en kraftig brant i förhållande till platsen för bostadshuset och tillfarten till bostadshuset (en höjdskillnad om nästan 30 meter), måste dessa maskiner fraktas dit på en pråm. Höga kostnader för inköp av eller hyra av dessa nödvändiga maskiner är mycket sannolika. Vad han känner till finns det dessutom ingen arbetspråm i Ivösjön. Hur en sådan pråm ska kunna hittas och hur dessa arbeten tekniskt och praktiskt sett ska utföras är således öppna och svårlösta frågor. Härtill kommer att borttagandet av i vart fall balkarna med all säkerhet kan komma att kräva strandskyddsdispens och tillstånd enligt Natura 2000-bestämmelserna. Anmälan/tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken kan inte heller uteslutas.

Länsstyrelsen i Skåne län har bestritt ändring av beslutet och har som grund för inställningen anfört i huvudsak följande.

Angående spont och balkar som enligt klaganden inte ingår i brygganläggning utan är en stabiliserande åtgärd som anlagts för ca 20 år sedan, d.v.s. vid 1990-talets slut, delar länsstyrelsen inte den klagandes bedömning att sponten och balkarna inte skapar ett privatiserande intryck. Tvärt om skapar det ett intryck av en, visserligen rudimentär men ändock iordningsställd, privat hamnplats. Spont och balkar hindrar också att platsen återgår till sitt naturliga skick. Därmed finner länsstyrelsen att

dessa strider mot strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer att om balkarna en gång har kunnat monteras på platsen är det också rimligt att de kan undanröjas från densamma.

Angående den bod för pumpanordning som uppförts i strandkanten och som klaganden sökt dispens för vill länsstyrelsen anföra att denna ännu inte har erhållit sådan dispens.

M P har yttrat sig i huvudsak enligt följande.

Området ger inte alls uttryck av att kunna användas som privat hamn. Länsstyrelsen synes ta mycket lätt på problemantiken med att ta bort sponten och balkarna och har inte brytt sig om att sätta sig in i de praktiska, rättsliga och miljömässiga svårigheterna som sådana åtgärder medför. Dessa svårigheter måste dock beaktas i prövningen och medför att **M P** inte ska föreläggas att ta bort sponten och balkarna.

För den bod som syns på ingivna foton har den kommunala nämnden beviljat strandskyddsdispens. Boden innehåller all erforderlig utrustning för att han ska kunna ha tillgång till vatten för hushållsbehov.

DOMSKÄL

Tillämplig lagstiftning framgår av länsstyrelsens beslut.

M P har tidigare förelagts att ta bort hela den brygganläggning som anlagts på fastigheten X. Beslutet vann laga kraft genom Mark- och miljööverdomstolens beslut den 18 januari 2016 att inte meddela prövningstillstånd. Enligt föreläggandet skulle de återställande åtgärderna vara genomförda senast 10 månader från det datum då beslutet vann laga kraft.

Länsstyrelsen har vid tillsynsbesök den 6 december 2016 bedömt att vissa delar av brygganläggningen finns kvar. Det gäller bland annat spont och stålbalkar.

M P har invänt att det som länsstyrelsen omtalar som ”spont och balkar” inte ingår i brygganläggningen utan är en självständig stabiliseringsåtgärd som anlades för mer än 20 år sedan.

Mark- och miljödomstolen bedömer, med ledning av vad som framkom vid synen, att den spont och de balkar som finns vid stranden är en del av den tidigare bryggkonstruktionen och att de därmed omfattas av det tidigare föreläggandet. Dessutom torde de nu blottlagda konstruktionsdelarna utgöra en viss säkerhetsrisk för det rörliga friluftslivet, varför föreläggandet framstår som rimligt. Länsstyrelsen har därför haft fog för sitt beslut att på nytt förelägga M P att ta bort resterade delar av brygganläggningen. Vad M P har anfört i överklagandet ändrar inte denna bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 12 juli 2018.

Cecilia Giese Hagberg

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Cecilia Giese Hagberg, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Robert Bjersander.